

Zarządzenie
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim
z dnia2016 r.
w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody
„Bagno Chłopiny”

Na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 ze zm.¹) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Ustanawia się plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Bagno Chłopiny”, zwany dalej rezerwatem.

2. Plan ochrony rezerwatu w części pokrywającej się z obszarem Natura 2000 Torfowisko Chłopiny PLH080004 uwzględnia zakres planu zadań ochronnych, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

§ 2. 1. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów dydaktyczno-naukowych, zróżnicowanego kompleksu ekosystemów torfowiskowych i lasów bagiennych, z leżącym w części centralnej torfowiskiem przejściowym oraz charakterystyczną roślinnością i fauną.

2. Przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami realizacji celu, o którym mowa w ust. 1 są:

1) położenie rezerwatu w niecce wytopiskowej, pojeziornej, w obszarze sandru i przedpola moreny czołowej, której równia biogeniczna, zbudowana jest głównie z osadów jeziornych i torfów;

2) zaawansowany proces łądowienia i sukcesji roślinnej, spotęgowany budową sieci rowów odprowadzających wodę z całej niecki, której mały fragment zajmuje rezerwat;

3) liczący ponad 100 lat drenaż wód z obszaru obecnego rezerwatu, historyczne użytkowanie leśne i rolnicze niektórych jego fragmentów, silnie wpływające na jego postać;

4) trwający przed i po powołaniu rezerwatu proces zarastania otwartej powierzchni torfowiska i zanikania zbiornika wodnego oraz sukcesja dążąca przede wszystkim do leśnych postaci mokradeł i torfowisk;

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 1936.

- 5) powiększenie rezerwatu (od 27,8 ha do 118,99 ha), z części zarastającego torfowiska przejściowego, o las będący w gospodarczym użytkowaniu, wraz ze zmianą celu ochrony;
- 6) wdrożone działania czynnej ochrony: blokowanie odpływu wód z rezerwatu, skutkujące, między innymi, zamieraniem drzewostanu w części torfowiska i mokradła oraz usuwanie nalotów brzozy i sosny;
- 7) sąsiedztwo budynków mieszkalnych i gospodarczych wsi Chłopiny, których lokalizacja w przeszłości była możliwa dzięki odwadnianiu niecki, oraz domniemanie mieszkańców o wpływie zarządzania wodą w rezerwacie na ich majątek poza rezerwatem;
- 8) obecność Obszaru Chronionego Krajobrazu „2-Puszcza Barlinecka”;
- 9) wyznaczenie obszaru Natura 2000 Torfowisko Chłopiny PLH080004;
- 10) zidentyfikowanie w granicy rezerwatu przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000: 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*), 91D0 – bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum* i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne)*, 91E0 – łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe)*, 1903 Lipiennik Loesela *Liparis loeselii*;
- 11) leśne oraz rolnicze, użytkowanie gruntów sąsiedztwa rezerwatu.

§ 3. Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków dla rezerwatu przedstawia załącznik nr 1.

§ 4. Wydzielenia leśne 547l oraz 547k (adresy leśne 10-34-1-01-547-l-00 oraz 10-34-1-01-547-k-00), leśnictwa Chłopiny w Nadleśnictwie Różańsko, stanowią obszar ochrony czynnej, pozostała część rezerwatu jest obszarem ochrony ścisłej.

§ 5. Działania ochronne dla rezerwatu, w obszarze ochrony ścisłej i częściowej, z podaniem ich rodzaju, zakresu i lokalizacji określa załącznik nr 2.

§ 6. Opis granic obszaru Natura 2000 Torfowisko Chłopiny PLH080004, w części pokrywającej się z rezerwatem, w postaci współrzędnych punktów załamania w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992, przedstawia załącznik nr 3.

§ 7. Mapę obszaru Natura 2000 Torfowisko Chłopiny PLH080004 wraz z granicami rezerwatu przedstawia załącznik nr 4.

§ 8. Identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i ich siedlisk, będących przedmiotami

ochrony obszaru Natura 2000 Torfowisko Chłopiny PLH080004, w granicy rezerwatu, przedstawia załącznik nr 5.

§ 9. Cele działań ochronnych w obszarze Natura 2000 Torfowisko Chłopiny PLH080004, w części pokrywającej się z rezerwatem, określa załącznik nr 7.

§ 10. Działania ochronne w obszarze Natura Torfowisko Chłopiny PLH080004, w części pokrywającej się z rezerwatem, ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszary ich wdrażania, przedstawia załącznik nr 8.

§ 11. Traci moc zarządzenie nr 27/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 18 lipca 2012 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony rezerwatu przyrody „Bagno Chłopiny” (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego poz. 1474 z dnia 19.07.2012 r.).

§ 12. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od jego ogłoszenia.

Załącznik nr 1 do Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 2016 r.

Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków dla rezerwatu przyrody „Bagno Chłopyny”

Zagrożenia			Sposoby eliminacji lub ograniczenia
Istniejące	Wewnętrzne	-	-
	Zewnętrzne	-	-
Potencjalne	Wewnętrzne	Gwałtowane zarastanie otwartej części torfowiska przejściowego krzewami i drzewami oraz brak naturalnych warunków ich zamierania, skutkujące zmianami fito i zoocenozy.	Powstrzymywanie procesu sukcesji poprzez usuwanie nalotów drzew i krzewów oraz utrzymywanie wysokiego poziomu wód, uniemożliwiającego ich kolonizację i zdomowienie.
	Wewnętrzne	Rozpad lub dewastacja zastawek na ciekach w rezerwacie, będących częścią czynnej ochrony, skutkujące obniżeniem poziomu wód.	Kontrola i remonty zastawek na wybranych ciekach.

Załącznik nr 2 do Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 2016 r.

Działania ochronne w obszarze ochrony ścisłej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji w rezerwacie przyrody „Bagno Chłopiny”

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych
1.	Usuwanie nalotu drzew i krzewów z otwartej części torfowiska przejściowego	Kontynuowanie dotychczasowych zabiegów eliminacji nalotu, po stwierdzeniu, przez Regionalnego Konserwatora Przyrody w Gorzowie Wielkopolskim, nowego nalotu i podrostu oraz braku warunków ich naturalnego zamarcia.	Adresy leśne: 10-34-1-01-547 -k- 00 oraz 10-34-1-01-547 -l -00, Leśnictwo Chłopiny, Nadleśnictwo Różańsko
2.	Konserwacja zastawek	Kontynuowanie dotychczasowych kontroli i remontów zastawek według stwierdzonych potrzeb przez Regionalnego Konserwatora Przyrody w Gorzowie Wielkopolskim.	Adresy leśne: 10-34-1-01-546 -k -00; 10-34-1-01-547 -l -00, 10-34-1-01-547 -f -00, 10-34-1-01-547 -g -00, 10-34-1-01-547 -i -00, 10-34-1-01-547-h-00, 10-34-1-01-548-dx-00, 10-34-1-01-548-fx-00, 10-34-1-01-548-gx-00, 10-34-1-01-548-jx-00, 10-34-1-01-548-kx-00, 10-34-1-01-554-b-00, 10-34-1-01-554-c-00, 10-34-1-01-554-d-00, 10-34-1-01-554-f-00, 10-34-1-01-555-a-00, 10-34-1-01-555-b-00, 10-34-1-01-555-c-00, 10-34-1-01-555-d-00, 10-34-1-01-555-f-00, 10-34-1-01-555-g-00, 10-34-1-01-555-h-00, 10-34-1-01-555-i-00, Leśnictwo Chłopiny, Nadleśnictwo Różańsko

Załącznik nr 3 do Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 2016 r.

**Opis granic obszaru Natura 2000 Torfowisko Chłopiny PLH080004, w części
pokrywającej się z rezerwatem przyrody „Bagno Chłopiny”, w postaci współrzędnych
geograficznych punktów załamania, w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych**

PL-1992

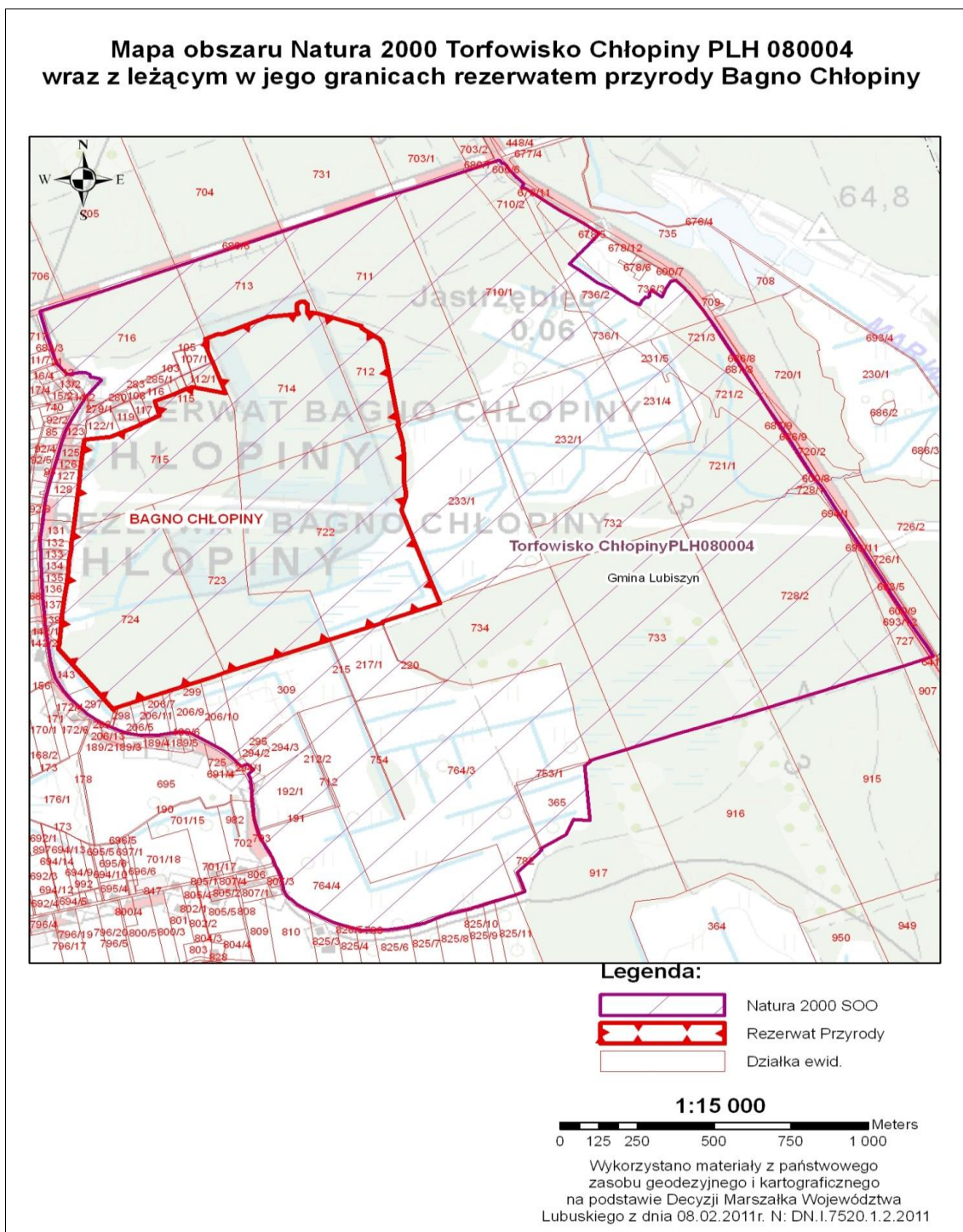
Lp.	Y	X			
1	233144,14	560032,86	33	232304,52	558833,48
2	233286,61	559987,21	34	232313,26	558920,01
3	233286,44	559979,61	35	232313,87	558925,99
4	233346,14	559939,35	36	232314,87	558936,03
5	233355,72	559923,33	37	232314,48	558947,05
6	233361,55	559901,00	38	232321,91	559006,09
7	233407,74	559635,76	39	232330,30	559055,55
8	233409,07	559630,07	40	232333,26	559089,73
9	233403,83	559628,09	41	232338,36	559140,58
10	233413,48	559599,78	42	232342,44	559174,35
11	233420,42	559567,95	43	232345,74	559206,45
12	233425,78	559513,33	44	232350,68	559248,32
13	233426,93	559413,19	45	232354,15	559277,63
14	233431,87	559379,45	46	232363,77	559367,85
15	233431,32	559371,64	47	232368,97	559416,98
16	233416,65	559320,77	48	232374,35	559465,91
17	233484,76	559134,03	49	232378,13	559500,28
18	233542,87	558984,43	50	232383,74	559551,31
19	233356,24	558916,28	51	232386,55	559575,89
20	233356,16	558911,14	52	232470,54	559584,50
21	233351,27	558911,94	53	232504,66	559600,19
22	233184,41	558853,03	54	232567,96	559628,70
23	233180,28	558850,51	55	232570,29	559629,95
24	233008,46	558789,34	56	232602,04	559646,91
25	233002,17	558788,68	57	232630,40	559662,08
26	232842,39	558731,62	58	232615,72	559714,93
27	232805,14	558717,45	59	232671,85	559737,87
28	232665,05	558667,66	60	232696,84	559749,57
29	232482,80	558602,84	61	232719,89	559760,65
30	232482,91	558597,91	62	232722,60	559759,01
31	232410,55	558685,63	63	232737,40	559765,07
32	232301,72	558820,04	64	232845,39	559743,18
			65	232802,97	559854,44

66	232802,09	559856,77
67	232776,53	559923,62
68	232783,58	559927,85
69	232779,31	559939,20
70	232816,42	559956,49
71	232834,67	559955,91
72	232980,93	560018,14
73	233082,86	560030,82

74	233078,51	560041,53
75	233078,55	560066,30
76	233089,25	560073,65
77	233100,73	560075,50
78	233111,58	560064,58
79	233112,64	560030,32
80	233119,84	560035,90
81	233144,14	560032,86

Załącznik nr 4 do Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 2016 r.

Mapa obszaru Natura 2000 Torfowisko Chłopiny PLH080004 w części pokrywającej się
z rezerwatem przyrody „Bagno Chłopiny”

Załącznik nr 5 do Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 2016 r.

Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotem ochrony obszaru Natura Torfowisko Chłopiny PLH080004 w granicy rezerwatu przyrody „Bagno Chłopiny”

L.p.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis zagrożenia
		Istniejące	Potencjalne	
1.	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	X – brak zagrożenia	-	-

			K02.01 -zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	Spontaniczne procesy w rezerwacie, mimo podjętych działań ochronnych, mogą prowadzić do powstania kolejnych ogniw sukcesyjnych na otwartym fragmencie torfowiska. Możliwe, że będzie ono kolonizowane przez drzewa i krzewy, co może się dokonać w przypadku długotrwałych stanów niskich wód.
2.	91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i> i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne)*	X – brak zagrożenia	X – brak zagrożenia	-

3.	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)*	X – brak zagrożenia	X – brak zagrożenia	-
4.	1903 Lipiennik Loesela <i>Liparis loeselii</i>	X – brak zagrożenia	-	-
			K02.01 -zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	Spontaniczne procesy w rezerwacie, mimo podjętych działań ochronnych, mogą prowadzić do powstania kolejnych ogniw sukcesyjnych na otwartym fragmencie torfowiska. Możliwe, że będzie ono kolonizowane przez drzewa i krzewy, zielne nitrofilne, co może się dokonać w przypadku długotrwałych stanów niskich wód.

Załącznik nr 7 do Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 2016 r.

**Cele działań ochronnych w obszarze Natura 2000 Torfowisko Chłopiny PLH080004, w
części pokrywającej się z rezerwatem przyrody „Bagno Chłopiny”**

Lp.	Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych
1.	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	Utrzymanie właściwego stanu ochrony.
2.	91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i> i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne)*	Utrzymanie właściwego stanu ochrony.
3.	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)*	Utrzymanie właściwego stanu ochrony.
4.	1903 Lipiennik Loesela <i>Liparis loeselii</i>	Utrzymanie właściwego stanu ochrony.

Załącznik nr 8 do Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 2016 r.

Działania ochronne w obszarze Natura 2000 Torfowisko Chłopiny PLH080004, w części pokrywanej się z rezerwatem przyrody „Bagno Chłopiny”, ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i lokalizację tych działań

Przedmiot ochrony	Działania Ochronne			
	Nr	Opis zadania ochronnego	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	<i>Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych</i>			
7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeri o-</i>	C1	Ocena stanu ochrony zgodnie z założeniami metodycznymi obowiązującymi w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Wykonanie monitoringu co 5 lat, licząc od pierwszego roku ustanowienia planu ochrony rezerwatu.	Obszar rezerwatu, np. w przybliżonym położeniu adresów leśnych: 10-34-1-01-547 -1 -00, Leśnictwo Chłopiny, Nadleśnictwo Różańsko.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.

<i>Caricetea</i>)				
91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohni i-Piceetum</i> i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne)*	C2	Ocena stanu ochrony zgodnie z założeniami metodycznymi obowiązującymi w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Wykonanie monitoringu co 5 lat, licząc od pierwszego roku ustanowienia planu ochrony rezerwatu.	Obszar rezerwatu, np. w przybliżonym położeniu adresów leśnych: 10-34-1-01-547 -i -00, 10-34-1-01-547 -j -00, 10-34-1-01-547 -k -00, 10-34-1-01-555 -a -00, 10-34-1-01-555 -b -00, 10-34-1-01-548 -gx -00, 10-34-1-01-548 -kx -00, 10-34-1-01-548 -fx -00, 10-34-1-01-548 -ix -00, Leśnictwo Chłopiny, Nadleśnictwo Różańsko.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.

<p>91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i>, <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i>, <i>Pino mugo-Sphagnetum</i>, <i>Sphagno girgensohni i-Piceetum</i> i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne)*</p>	<p>C3</p>	<p>Ocena stanu ochrony zgodnie z założeniami metodycznymi obowiązującymi w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Wykonanie monitoringu co 5 lat, licząc od pierwszego roku ustanowienia planu ochrony rezerwatu.</p>	<p>Obszar rezerwatu, np. w przybliżonym położeniu adresów leśnych: 10-34-1-01-547 -g -00, 10-34-1-01-547 -h -00, 10-34-1-01-546 -k -00, 10-34-1-01-548 -dx -00, 10-34-1-01-556 -f -00, 10-34-1-01-556 -d -00, 10-34-1-01-555 -d -00, 10-34-1-01-556 -c -00, Leśnictwo Chłopiny, Nadleśnictwo Róžańsko.</p>	<p>Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.</p>
<p>1903 Lipiennik Loesela <i>Liparis loeselii</i></p>	<p>C4</p>	<p>Ocena stanu ochrony zgodnie z założeniami metodycznymi obowiązującymi w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Wykonanie monitoringu co 5 lat, licząc od pierwszego roku ustanowienia planu ochrony rezerwatu.</p>	<p>Obszar rezerwatu, np. w przybliżonym położeniu adresów leśnych: 10-34-1-01-547 -l -00, Leśnictwo Chłopiny, Nadleśnictwo Róžańsko.</p>	<p>Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.</p>

Uzasadnienie

Minister Środowiska, zgodnie z uprawnieniem (Dz. U. 2009.1754), przeprowadził kontrolę aktów prawa miejscowego, w tym zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, z dnia 18 lipca 2012 r., w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Bagno Chłopiny” (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego poz. 1474 z dnia 19.07.2012 r.). Minister stwierdził (pismo DP-I.074. 42.2016 z dnia 23.02.2016 r.) nieścisłości i uchybienia, uzasadniające zmianę zarządzenia w zakresie kompetencji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim podjął opracowanie niniejszego planu ochrony zgodnie z powyższym zaleceniem i uwzględnieniem art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 ze zm.) oraz treści rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzenia projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794).

Rezerwat przyrody „Bagno Chłopiny” utworzono zarządzeniem Ministra Leśnictwa z dnia 10 maja 1963 r. , Nr 83 (M.P. Nr 49 z 1963 r., poz. 250). Celem ochrony rezerwatu było zachowanie torfowiska przejściowego z roślinnością glacialną (ówcześnie występującymi: gwiazdnicą grubolistną, turzycą strunową, skalnicą torfowiskową). Obecnie tym celem jest zachowanie, ze względów dydaktyczno-naukowych, zróżnicowanego kompleksu ekosystemów torfowiskowych i lasów bagiennych, z leżącym w części centralnej torfowiskiem przejściowym oraz charakterystyczną roślinnością i fauną.

Teren obecnego rezerwatu na początku XX w. był pokryty w większości drzewami i krzewami. Przeważały lasy i zarośla bagienne, w których prowadzono gospodarkę leśną. Teren otwartego bagna znajdował się w środkowej części obecnego rezerwatu, zajmując w największym płacie około 30% jego powierzchni. Obecny był mały zbiornik. Już wtedy z podmokłego terenu i jeziora odprowadzano wodę. W latach 30. i 40. postępowały prace melioracyjne. Gęstą siecią rowów pokryto południowo-wschodnią część przyszłego rezerwatu, zamieniając ją w bezdrzewną łąkę. Prace melioracyjne postępowały, na wielką skalę, przede wszystkim w otoczeniu rezerwatu. Dzięki regulacji wody, wielkie powierzchnie mokradeł pozbawiono drzewostanu i użytkowano jako łąki i pastwiska, na powierzchni

kilkukrotnie większej niż przyszły rezerwat. Chłopiński Rów odprowadzał wodę z lasów i mokradła wprost ku zachodowi do Myślańskiego Kanału, a obydwie cieki zbierały wodę powierzchniową i gruntową z północnej i południowej części rozległej niecki wytopiskowej. Północną część przyszłego rezerwatu, wraz z jeziorem drenował kanał, odprowadzając wodę do Marwicy, w kierunku wschodnim. Melioracje umożliwiły kolonizację osadniczą i rozwój rolnictwa w dawnej podmokłym i bagiennym terenie. Na gruntach wzniesionych o około 1 m ponad równię biogeniczną niecki, ulokowała się i powiększała np. wieś Chłopyny. Osuszanie terenu przyspieszyło proces zarastania, środkowej, otwartej części torfowiska przejściowego. W roku 1963 tę część, już znacznie pokrytą 20-letnim drzewostanem lekkonasiennych: sosny, brzozy i olchy, objęto granicą rezerwatu o powierzchni 27,6 ha. Trwały zbiornik zagiął na przełomie lat 60. i 70. XX w., a pojawiał się efemerycznie. W międzyczasie zarzucono użytkowanie łąk, bliskiego sąsiedztwa rezerwatu, a gospodarka leśna w podmokłych lasach zachowywała najbardziej wartościowy starodrzew. W roku 2002 powiększono powierzchnię rezerwatu o cztery razy, włączając w jego granice, między innymi, wspomniany starodrzew, dawne łąki, obecnie zadrzewione, i kilkudziesięcioletnie lasy gospodarcze, z udziałem głównym: olchy, brzozy i sosny. Za cel ochrony przyjęto zachowanie, ze względów dydaktyczno-naukowych, zróżnicowanego kompleksu ekosystemów torfowiskowych i lasów bagiennych, z leżącym w części centralnej torfowiskiem przejściowym oraz charakterystyczną roślinnością i fauną.

Dotychczasowe działania czynnej ochrony skupiły się na najważniejszym, historycznie uwarunkowanym zagrożeniu, to jest odwodnieniu torfowiska, skutkującym, między innymi, kolonizacją i zadamawianiem drzew i krzewów w centralnej części torfowiska. Ostatni z dotychczas wykonanych zabiegów usuwania nalotu drzew i krzewów miał miejsce zimą roku 2016. Budowie sieci zastawek na rowach towarzyszyła prognoza skutków na sąsiedztwo rezerwatu. Wykluczono możliwość podtapiania gruntów i zabudowań sąsiedztwa we wsi Chłopyny, mimo tego obiekcje wobec tych działań wnosili tutejsi mieszkańcy, sugerujący podtopienia piwnic.

Warunki wodne są głównym uwarunkowaniem ochrony torfowiska, bagiennych lasów oraz utrzymania bądź nawet przywrócenia procesu torfotwórczego. Sieć dawnych rowów melioracyjnych była i jest istotną okolicznością mającą wpływ na stan przyrody i przebieg procesów. Część rowów uległa spontanicznemu zarastaniu, jednak spowalnianie odpływu wód, podnoszenie i utrzymywanie jej poziomu jest wynikiem zaawansowanych działań ochrony czynnej, polegającej na budowie systemu zastawek na tych sztucznych ciekach.

Powyższe, uwarunkowania, stanowią podstawowe determinanty realizacji celów rezerwatu. Dokumentacje i plany ochrony tego obszaru ochrony przyrody (np. na lata 2000 – 2020, 2011-2030) wskazywały na: drenaż wód dawnym systemem melioracji i niekorzystne spontaniczne procesy zmiany postaci torfowiska i mokradeł.

Rezerwat w takiej postaci i wymienionym położeniu realizuje oraz zabezpiecza cel Obszaru Chronionego Krajobrazu „2-Puszcza Barlinecka”, w odniesieniu do korytarzowych funkcji ekosystemów. Istotnym jest wyznaczenie obszaru Natura 2000 Torfowisko Chłopiny PLH080004. Zidentyfikowano w rezerwacie niektóre z przedmiotów ochrony, spośród siedlisk przyrodniczych i gatunków zwierząt: 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*), 91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum* i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne)*, 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe)*, 1903 Lipiennik Loesela *Liparis loeselii*.

Zgodnie z art. 20 ust. 3 pkt. 2 ustawy o ochronie przyrody zidentyfikowano zagrożenia, skutki oraz określono sposoby ich eliminacji. Wśród zagrożeń potencjalnych, wewnętrznych, najważniejszym może być gwałtowne zarastanie otwartej, centralnej części torfowiska krzewami i drzewami oraz brak naturalnych warunków ich zamierania. Ten niekorzystny, a możliwy, splot procesów może skutkować zmianami fito i zoocenozy. Nie jest to zagrożenie istniejące dzięki już podejmowanym działaniom czynnej ochrony, polegającym na: budowie zastawek na ciekach w rezerwacie oraz usuwaniu nalotu drzew i krzewów. Zagrożeniem wewnętrznym może być rozpad lub dewastacja zastawek na ciekach w rezerwacie, będących częścią czynnej ochrony. Może to skutkować obniżeniem poziomu wód i lawiną niekorzystnych zjawisk np. przerwaniem procesu torfotwórczego, decesją, inwazją gatunków nitrofilnych oraz drzew i krzewów. W razie potrzeby, którą winien sygnalizować bieżący nadzór nad rezerwatem oraz monitoring, proces sukcesji może być powstrzymany poprzez usuwanie nalotów drzew i krzewów oraz utrzymywanie wysokiego poziomu wód na sprawnych zastawkach.

Obszar rezerwatu objęty jest ochroną ścisłą i częściową. Do tej pory istniała potrzeba ingerowania w procesy spontaniczne, dokonujące się w części rezerwatu opisaną przez granicę wydzielenia leśnego 547l oraz 547k leśnictwa Chłopiny w Nadleśnictwie Różańsko, gdzie powstrzymana była sukcesja i mechanicznie usuwano nalot drzew i krzewów. W

obszarze ochrony ścisłej i częściowej, zgodnie z art. 20 ust. 3 pkt. 4 ustawy o ochronie przyrody, określono działania ochronne precyzując: rodzaj, zakres i lokalizację. Sformułowano działania ochronne dla potencjalnych zagrożeń. Są one kontynuacją i konsekwencją dotychczasowych działań ochrony czynnej, a mogą wynikać z losowych zdarzeń i potrzeb.

Nie wskazano w rezerwacie obszarów i miejsc udostępnionych do celów i działalności wyróżnionej w art. 20 ust. 3 pkt. 5 i pkt. 6 ustawy o ochronie przyrody. Nie ma potrzeby ustaleń do lokalnych i regionalnych dokumentów planistycznych, dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych.

Plan ochrony rezerwatu opracowano zgodnie z powinnością wynikającą z art. 20 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody, w zakresie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, o którym mowa w art. 28 tej ustawy, zawiera on: opis granic obszaru, mapę obszaru, identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony obszaru, cele działań ochronnych, działania ochronne ze wskazaniem podmiotu odpowiedzialnego za ich wykonanie i obszar ich wdrażania. Nie zidentyfikowano potrzeby i nie wskazano zmian, do lokalnych i regionalnych dokumentów planistycznych, dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000. Nie określono terminu i potrzeby sporządzenia planu ochrony dla części lub całości obszaru Natura 2000.

Potencjalnym zagrożeniem siedliska przyrodniczego 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*) może być spontaniczny proces sukcesji prowadzący do powstania kolejnych ogniw sukcesji torfowiskowej, na otwartym fragmencie torfowiska. Możliwe, że będzie ono kolonizowane przez drzewa i krzewy, co może się dokonać w przypadku długotrwałych stanów niskich wód, mimo podjętych działań ochronnych, w tym zarządzania wodą. Naturalne procesy w rezerwacie mogą prowadzić do różnych zmian warunków środowiska życia osobników lipiennika - 1903 Lipiennik Loesela *Liparis loeselii*. Dotychczasowe działania ochrony czynnej sprawiły, że zagrożenie to nie ma statusu istniejącego zagrożenia. Najbardziej prawdopodobne i najbardziej niekorzystne skutki mogą przynieść zmiany siedliskowe powodowane kolonizacją stanowisk lipiennika przez drzewa i krzewy oraz rośliny zielne np. gatunki nitrofilne wskutek obniżenia poziomu wody i decesji złoża. Może się ona dokonać w sytuacji długotrwałych niskich stanów wód, mimo działań ochrony czynnej. W przypadku braku podtopień np.

uśmiercających podrost konieczne będą działania jego eliminacji ze stanowisk tego przedmiotu ochrony.

Najistotniejszym zagadnieniem planu ochrony rezerwatu, z perspektywy celu obszaru Natura 2000, jest utrzymanie właściwego stanu siedlisk i gatunków. Spontaniczne procesy w rezerwacie, w zależności od warunków losowych bądź przedmiotu ochrony mogą im sprzyjać bądź zagrażać.

Obligatoryjnie będzie prowadzony monitoring stanu przedmiotów ochrony, zgodnie z założeniami metodycznymi obowiązującymi w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Wykonywanie monitoringu zaplanowano co 5 lat, licząc od pierwszego roku ustanowienia planu ochrony rezerwatu.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim zapewnił udział społeczeństwa w opracowaniu projektu planu ochrony rezerwatu w trybie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.). Informację o przystąpieniu do opracowania projektu planu ochrony podano do wiadomości publicznej poprzez:

- udostępnienie projektu zarządzania na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, w dniu
- ogłoszenie na tablicy ogłoszeń w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, w dniu
- ogłoszenie na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy Lubiszyn, w dniu
- ogłoszenie w prasie o zasięgu wojewódzkim, w dniu ...

W ramach powyższej procedury wpłynęły/nie wpłynęły do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, następujące/zadne uwagi i/lub wnioski.

Tabela zestawienia uwagi wniosków zgłoszonych w związku z udziałem społeczeństwa w opracowaniu projektu planu ochrony dla rezerwatu.

Lp.	Wniosek i/lub uwaga zgłaszający, data zgłoszenia	Sposób wzięcia pod uwagę oraz zakres uwzględnienia
------------	---	---

Projekt planu ochrony dla rezerwatu został zaopiniowany przez:

- Regionalną Radę Ochrony Przyrody działającą przy Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, w dniu, uchwałą

- Radę Gminy Lubiszyn, w dniu, uchwałą

Projekt planu ochrony dla rezerwatu został uzgodniony z Wojewodą Lubuskim w dniu ..., pismem